

Wanda Błęńska (1911-2014)

Wanda Maria Błęńska urodziła się 30 października 1911 r. w Poznaniu z małżeństwa Teofila Błęńskiego i Heleny z domu Brunsz. Z powodu choroby matki rodzina przeniosła się do pobliskiego Puszczykowa, jednak stan zdrowia Heleny nie poprawił się. Mała Wanda została pólsierotą, mając zaledwie piętnaście miesięcy. W 1920 r. z ojcem i bratem Romanem przeprowadziła się do Torunia, gdzie przystąpiła do Pierwszej Komunii św. i rozpoczęła naukę w Miejskim Gimnazjum Żeńskim. W 1928 r. zdała maturę. Wtedy podjęła pierwszy krok, by zrealizować dziecięce marzenie – wróciła do Poznania, by na Wydziale Lekarskim tamtejszego uniwersytetu podjąć studia medyczne.

Już na studiach Wanda zaangażowała się w środowisko misyjne na szczeblu poznańskim i ogólnokrajowym. Najpierw była to Sekcja Misyjna w ramach Sodalitacji Mariańskiej. 20 stycznia 1927 r. zainaugurowano pierwsze w Polsce koło misyjne przy uniwersytecie. Dziś poznańskie koło (reaktywowane w 2002 r. jako Akademickie Koło Misjologiczne) nosi jej imię. Błęńska zaangażowała się w organizację Międzynarodowego Akademickiego Kongresu Misyjnego w Poznaniu (28 września – 2 października 1927 r.). W 1929 r. podczas Zjazdu Delegatów Akademickich Kół Misyjnych w Krakowie została powołana do Zarządu Głównego Związku Akademickich Kół Misyjnych w Polsce (była wtedy na drugim roku studiów). Przez lata uczestniczyła w ogólnopolskich i międzynarodowych kongresach misyjnych. W 1931 r. weszła w skład zarządu poznańskiego koła misyjnego. Zaangażowała się też w redagowanie „Annales Missiologicae”, pierwszego w Polsce pisma misjologicznego (po wojnie wznowiło swą działalność w 2000 r. jako „Annales Missiologicae Posnanienses”). W 1932 r. otrzymała dyplom papieża Piusa XI za szerzenie idei Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary.

Dyplom lekarski Wanda Błęńska otrzymała 20 czerwca 1934 r. Wróciła wówczas do Torunia, gdzie pracowała najpierw w Szpitalu Miejskim, a potem aż do końca wojny, w Państwowym Zakładzie Higieny.

W 1942 r. wstąpiła do tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski” (włączony z czasem do Armii Krajowej; w 1978 r. odznaczono ją Krzyżem Armii Krajowej); była komendantką drużyny żeńskiej. Nosila pseudonim „Szarotka” i „Grażyna”. W dniu swoich imienin, 23 czerwca 1944 r., za działalność konspiracyjną Wanda trafiła do więzienia, gdzie groził jej wyrok śmierci. Ostatecznie po ponad dwóch miesiącach została wykupiona za żywność.

Po wojnie Błęńska objęła stanowisko dyrektora jednego z toruńskich szpitali i pracowała w Zakładzie Higieny w Gdańsku. W 1946 r. postanowiła udać się do umierającego brata Romana przebywającego w Niemczech. Nie otrzymała co prawda paszportu, ale udało się jej dostać na statek płynący do Lubeki; ukryta w budce na węgiel dotarła do brata. Po śmierci Romana nie mogła już wrócić do Polski. Została w Niemczech, gdzie pracowała w polskich szpitalach wojskowych. W 1947 r. uczestniczyła w Kursie Medycyny Tropikalnej w Hamburgu. Z czasem przeniosła się do Anglii, gdzie dalej doksztalała się w dziedzinie medycyny tropikalnej. Została przyjęta do Królewskiego Stowarzyszenia Medycyny Tropikalnej i Higieny w Londynie. To tam poznała misjonarza ze Zgromadzenia Ojców Białych, który powiedział jej o planach budowy leprozorium w Fort Portal w Ugandzie. W 1950 r. dr Błęńska otrzymała zaproszenie do pracy w Ugandzie od tamtejszego biskupa. W marcu 1950 r. rozpoczęła posługę w szpitalu

w Fort Portal. Nie doczekała się jednak wybudowania tam leprozorium. 24 kwietnia 1951 r. dr Błęńska przybyła do Buluby nad Jezioro Wiktorii do szpitala św. Franciszka, gdzie przepracowała kolejne 40 lat jako lekarka i świecka misjonarka.

Jako naczelną lekarz w Bulubie i Nyendzie podjęła się modernizacji obu miejsc, wprowadzając wysoki poziom leczenia i opieki nad pacjentami. W 1956 r. powołała do życia centrum szkolenia asystentów medycznych w zakresie diagnozowania i leczenia trądu (dziś ośrodek szkoleniowy nosi jej imię). Prowadziła wykłady dla studentów w wielu krajach Afryki. Uczestniczyła w międzynarodowych kongresach leprologów, stając się jednym z najważniejszych specjalistów na świecie w dziedzinie leczenia trądu.

Na początku lat 80. dr Błęńska przekazała kierownictwo leprozorium w Bulubie swojemu wychowankowi. Sama pełniła funkcję lekarza konsultanta do 1992 r. W 1986 r. udała się na dziewięć miesięcy do o. Mariana Żelazka SVD do ośrodka leczenia trędowatych w Puri w Indiach. Tych dwoje polskich misjonarzy przez lata łączyła szczerą przyjaźń.

Dr Wanda Błęńska oprócz kompetencji zawodowych zdobyła serca Ugandyjczyków swoim podejściem do chorych. Nazwano ją Matką Trędowatych. Pomogła przełamać społeczny lęk przed trędowatymi. Podjęła wiele działań, by przywrócić im poczucie godności. Badala ich bez rękawiczek, nie chcąc, aby czuli, że się ich brzydzi. Wkladała je tylko, gdy rana była otwarta lub gdy operowała.

Do Polski Wanda Błęńska wróciła w 1992 r., ale jeszcze przez dwa lata krążyła między swoimi dwiema ojczyznami. Na stałe osiadła w Poznaniu w 1994 r. Do Ugandy powróciła ostatni raz w 2006 r. Mimo podeszłego wieku do końca życia brała udział w życiu misyjnym Kościoła. Do 93. roku życia prowadziła wykłady w Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie. Jej imieniem 7 czerwca 2003 r. nazwano Instytut Misyjnego Laikatu przy Komisji Episkopatu ds. Misji.

Doktor Błęńska uczestniczyła w misyjnych konferencjach i sympozjach. Troszczyła się o organizowanie wsparcia medycznego i finansowego dla misjonarzy. Sama ofiarnie wspierała finansowo misje.

Doktor Błęńska była jednym z inicjatorów powstania Fundacji Pomocy Humanitarnej „Redemptoris Missio” oraz członkiem honorowym Rady Fundacji.

Otrzymała wiele nagród i odznaczeń, m.in. Pro Ecclesia et Pontifice, Order Świętego Sylwestra, Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski. Przyznano jej honorowe obywatelstwo Poznania i Ugandy, tytuł doktora honoris causa Akademii Medycznej w Poznaniu i Order Uśmiechu.

Wanda Błęńska zmarła w Poznaniu 27 listopada 2014 r., w wieku 103 lat.

Archidiecezja poznańska zbiera materiały dotyczące życia i świętości dr Wandy Błęńskiej w ramach przygotowań do procesu beatyfikacyjnego.

Ks. Jarosław Czyżewski